

สารบัญ

คำนำในการพิมพ์ครั้งที่ 2

คำนำในการพิมพ์ครั้งที่ 1

คำเกริ่น

บทที่ 1 แนะนำจิตวิทยาเด็กที่มีลักษณะพิเศษและทิศทางหนังสือเล่มนี้

บทที่ 2 สติปัญญา : เด็กปัญญาอ่อน-เด็กปัญญาเลิศ

บทที่ 3 อารมณ์ : เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรม-
ความฉลาดทางอารมณ์

บทที่ 4 สังคม : เด็กที่อยู่ในโลกส่วนตัว-เด็กออทิสติก

บทที่ 5 ภาษา : เด็กที่มีความบกพร่องทางภาษา

บทที่ 6 การเรียนรู้ : เด็กด้อยความสามารถในการเรียน

แนะนำจิตวิทยาเด็กที่มีลักษณะพิเศษ และทิศทางของหนังสือเล่มนี้

1

ความหมายของคำว่า “ลักษณะพิเศษ”

1

เด็กลักษณะพิเศษกลุ่มต่างๆ

2

วิทยาการด้านเด็กที่มีลักษณะพิเศษในประเทศไทย

3

วิทยาการด้านเด็กที่มีลักษณะพิเศษ : สหวิทยาการ

4

ข้อควรระวังในการคัดแยกเด็กที่มีลักษณะพิเศษ

ออกจากเด็กธรรมดาทั่วไป

5

แบบทดสอบ : เครื่องมือที่จำเป็นในการคัดแยก

5

ฐานความเข้าใจจิตวิทยาเด็กที่มีลักษณะพิเศษ :	
จิตวิทยาพัฒนาการเด็กปกติ	5
อุดมคติและประโยชน์ในการศึกษาจิตวิทยา	
เด็กที่มีลักษณะพิเศษและการนำไปใช้	6
เป้าหมายหลัก : ความเข้าใจและการยอมรับเด็กที่มีลักษณะพิเศษ	7
ทิศทางของหนังสือเล่มนี้	8
สรุป	10
บรรณานุกรม	11

สติปัญญา : เด็กปัญญาอ่อน-เด็กปัญญาเลิศ 13

ตอนที่ 1 สติปัญญา : ความหมาย	13
โครงสร้างของสติปัญญา	15
สติปัญญา 2 กลุ่ม : lumpers และ splitters	15
สติปัญญา แบบ g factor และ s factor ของ Spearman	16
สติปัญญา 7 องค์ประกอบของ Thurstone	17
สติปัญญา 120 ด้าน แนวคิดของกิลฟอร์ด	18
สติปัญญา 8 ด้าน แนวคิดของ Gardner	21
สติปัญญา 3 ด้าน แนวคิดของ Sternberg	22
สติปัญญา : การวัด	24
การวัดสติปัญญาแบบเก่า	24
การวัดสติปัญญาแบบใหม่	28
Binet's Test	28
Stanford-Binet Test	29

แบบทดสอบ Wechsler	29
ระดับสติปัญญา : จากปัญญ่อ่อนถึงปัญญาเลิศ	33
การตีความระดับสติปัญญาจากค่า IQ	35
แบบทดสอบ Stanford-Binet	35
แบบทดสอบ Wechsler	35
วิธีคำนวณค่า Deviation IQ	35
สติปัญญาในโลกแห่งความเป็นจริง	38
ที่มาของสติปัญญา : พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม	39
บทบาทของพันธุกรรม	40
บทบาทของสิ่งแวดล้อม	42
ที่มาของสติปัญญา : สมอง	43
สติปัญญาแห่งสมองซีกซ้าย-สมองซีกขวา	46
ตอนที่ 2 เด็กปัญญ่อ่อน	49
ภาพรวมของภาวะปัญญ่อ่อน	49
ความหมายของปัญญ่อ่อน	50
ความหมายปัจจุบัน	51
การกระจายค่าคะแนน IQ ที่บ่งชี้ความเป็นปัญญ่อ่อน	52
คะแนน IQ และแบบทดสอบ adaptive skills	53
ทักษะในการปรับตัวตามแนวคิดของ AAMR	54
การจัดระดับปัญญ่อ่อน	56
ความเข้มของภาวะปัญญ่อ่อน	57
ปัญญ่อ่อนเบาบาง	57
ปัญญ่อ่อนปานกลาง	57
ปัญญ่อ่อนรุนแรง	57

ปัญญาอ่อนรุนแรงมาก	58
ตัวอย่างกรณีศึกษา	58
ความคาดหวังที่จะเรียนได้	58
ข้อมูลทางการแพทย์	61
การจัดกลุ่มลักษณะการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่มีภาวะปัญญาอ่อน	61
สาเหตุของปัญญาอ่อน	61
ผู้ที่มีปัญญาอ่อนไม่มากนักและไม่ต้องดูแลใกล้ชิด	62
ผู้ที่มีปัญญาอ่อนมากและต้องดูแลใกล้ชิด	63
ปัจจัยด้านพันธุกรรม	63
ความผิดปกติทางสมอง	65
ปัจจัยจากสภาพแวดล้อม	66
การป้องกันภาวะปัญญาอ่อน	67
ลักษณะพฤติกรรมจำเพาะ 7 ด้านของเด็กปัญญาอ่อน	68
การสื่อสาร : การพูดและการพัฒนาภาษาพูด	69
ความสามารถในการอ่าน การคิดเลข และการรู้จักคำศัพท์	70
ความสำคัญของมิตรภาพสำหรับบุคคลปัญญาอ่อน	71
ปัญญาอ่อนเป็นภาวะที่พัฒนาให้ดีขึ้นได้	72
วิธีคัดแยกบุคคลปัญญาอ่อน	72
การจัดการศึกษาให้แก่เด็กปัญญาอ่อน	74
เด็กปัญญาอ่อน 2 ประเภท :	
Down syndrome และ Savant syndrome	77
Down syndrome	77
Savant syndrome	80
เด็ก/บุคคลปัญญาอ่อนกับการทำงาน:นิมิตหมายที่สดใส	82

ภาคผนวก 2-1 ตัวอย่างกรณีศึกษาเด็กไทยปัญญาอ่อน	
“ป้องกันโรคดีในความเคราะห์ร้าย”	83
ภาคผนวก 2-2 ความรู้เรื่องภาวะปัญญาอ่อน โรงพยาบาลราชานุกูล	99
ตอนที่ 3 เด็กปัญญาเลิศ	118
เด็กปัญญาเลิศ : ความหมาย-แนวคิด	118
ความหมายเดิม	118
ความหมายปัจจุบัน	118
ความหมายที่ต่างกันระหว่าง Giftedness และ Talent	123
ความหมายปัญญาเลิศโดยสรุป	123
ลักษณะบุคคลปัญญาเลิศ	
จากการศึกษาคลาสสิกของ Lewis Terman (1925)	124
ลักษณะเด็กปัญญาเลิศ	
จากการศึกษาคลาสสิกของ Joseph Renzulli (1986)	127
หลายด้านของความเป็นปัญญาเลิศ	129
ฐานของความเป็นปัญญาเลิศ : ความคิดสร้างสรรค์และแรงจูงใจ	129
ปัญญาเลิศและความคิดสร้างสรรค์	130
ความหมายของความคิดสร้างสรรค์	130
แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์	132
จุดด้อยของเด็กปัญญาเลิศ	
และความจำเป็นในการจัดการศึกษาพิเศษแก่เด็กกลุ่มนี้	133
แนวคิดในการให้การศึกษาแก่เด็กปัญญาเลิศ	141
การคัดเลือกเด็กปัญญาเลิศออกจากเด็กกลุ่มปกติ	143
เด็กปัญญาเลิศจากผลการวิจัยปัจจุบัน	144
สรุป	145

สารบัญรูป

รูปที่ 2.1	สติปัญญาแบบ g factor และ s factor	16
รูปที่ 2.2	สามมิติของโครงสร้างทางสติปัญญา ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด	18
รูปที่ 2.3	แสดงแนวคิดด้านสติปัญญาของ Gardner	22
รูปที่ 2.4	สติปัญญา 3 ด้าน Triarchic Theory of Intelligence	23
รูปที่ 2.5	แสดงเครื่องมือชนิดหนึ่ง Anthropometric device ของแกลดันที่ใช้วัดความฉลาดของบุคคล	25
รูปที่ 2.6	แสดงการกระจายของคะแนนแบบปกติ	27
รูปที่ 2.7	ตัวอย่างแบบทดสอบ WISC	31
รูปที่ 2.8	ตัวอย่างคะแนน verbal tests และ performance tests ของ WISC	32
รูปที่ 2.9	การกระจายของคะแนนแบบทดสอบความฉลาด	37
รูปที่ 2.10	แผนภูมิแสดงการอ่านค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	37
รูปที่ 2.11	แสดงอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีความสัมพันธ์กับระดับ IQ	39
รูปที่ 2.12	แสดงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อระดับ IQ	41
รูปที่ 2.13	แสดงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการสอบตก	41
รูปที่ 2.14	เด็กสายตาสั้นยิ่งมี IQ สูง	44
รูปที่ 2.15	เด็กยิ่งสูงยิ่งมีคะแนน IQ สูง	44
รูปที่ 2.16	ตัวอย่างบทบาท ของสมองที่มีต่อความสามารถด้านต่างๆ ของมนุษย์	45
รูปที่ 2.17	จุดเด่นของสติปัญญา ณ สมองซีกซ้ายและซีกขวา	46

รูปที่ 2.18	แสดงสมองซีกซ้ายและขวาซึ่งควบคุมการทำงาน ของร่างกายในด้านตรงกันข้าม	47
รูปที่ 2.19	การกระจายค่าคะแนน IQ ที่เป็นโค้งปกติ จากคะแนน WISC-R	52
รูปที่ 2.20	กราฟแสดงระดับความคาดหวังที่จะเรียนได้ และปัญญาอ่อนระดับต่างๆ ตามเกณฑ์ของ AAMD	59
รูปที่ 2.21	ภาพวาดของเด็กที่เป็นปัญญาอ่อน ประเภท Savant syndrome	81
รูปที่ 2.22	แสดงลักษณะเหลื่อมล้ำกัน ของลักษณะปัญญาเลิศ 3 ด้านใหญ่	127
รูปที่ 2.23	ฐานแนวคิดในการจัดโปรแกรมการศึกษาแก่เด็กปัญญาเลิศ	128
รูปที่ 2.24	ความหมายของความคิดสร้างสรรค์	131
สารบัญญัตรา		
ตารางที่ 2.1	แสดงตัวอย่าง จากแบบทดสอบ Stanford-Binet	30
ตารางที่ 2.2	เกณฑ์คะแนนเพื่อจัดกลุ่มสติปัญญา ของเด็กจากแบบทดสอบ Stanford-Binet	34
ตารางที่ 2.3	เกณฑ์คะแนนเพื่อจัดกลุ่มสติปัญญา ของเด็กจากแบบทดสอบ Wechsler	36
ตารางที่ 2.4	ทักษะในการปรับตัวตามความหมายของ AAMR (1992)	55
ตารางที่ 2.5	การจัดกลุ่มลักษณะการให้ความช่วยเหลือบุคคล ที่มีภาวะปัญญาอ่อนตามการจัดของ AAMR (1992)	62
ตารางที่ 2.6	การคัดแยกเด็กปัญญาอ่อน	73
ตารางที่ 2.7	ข้อเสนอแนะการให้การศึกษา แก่บุคคลปัญญาอ่อนวัยต่างๆ	75

ตารางที่ 2.8 แสดงลักษณะเด็กปัญญาเลิศในมิติต่างๆ	
จากงานวิจัยของ Terman (1925)	126
ตารางที่ 2.9 ปัญหาเด็กปัญญาเลิศในมิติต่างๆ	139
ตารางที่ 3.0 พฤติกรรมที่พึงสังเกตเพื่อแยกเด็กปัญญาเลิศ	
ออกจากกลุ่มเด็กปกติ	143

อารมณ์ : เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ และพฤติกรรม-ความฉลาดทางอารมณ์

151

ตอนที่ 1 อารมณ์คืออะไร : หน้าที่และความสำคัญ	152
อารมณ์ : ความหมายและคุณค่า	152
สิ่งเร้าและการตอบสนองทางอารมณ์ : ลักษณะเฉพาะตน	153
อารมณ์ถูกกำกับโดยสมอง	154
การเชื่อมโยงระหว่างสมองส่วน neocortex และส่วนอารมณ์	156
อารมณ์และความคิด : อย่างไรกันเกิดก่อน	157
อารมณ์เกิดก่อนความคิด	157
ความคิดเกิดก่อนอารมณ์	157
การแสดงออกของอารมณ์	158
การแสดงออกทางสีหน้า	158
ปฏิกิริยาทางกาย : การทำงานของ sympathetic	
และ parasympathetic nervous system	159
อารมณ์บางประเภทถูกควบคุมโดย hypothalamus	163
คำอธิบายจากบุคคลนั้นและจากพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้	164
บทบาทของอารมณ์	165

ตอน 2 เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ และ/หรือพฤติกรรม	168
ความหมายโดยทั่วไป	169
ความหมายตาม National Mental Health and Special Education 1990	170
ความหมายตาม IDEA 1977	170
ลักษณะของเด็กกลุ่มนี้ : ความเชื่อที่ผิดและความเป็นจริง	172
พฤติกรรม 2 ประเภทของเด็กกลุ่มนี้	172
จำนวนเด็กอารมณ์สับสนแปรปรวน	173
สาเหตุอารมณ์สับสนแปรปรวน	174
สาเหตุทางชีววิทยา	174
สาเหตุจากความสัมพันธ์เชิงลบในครอบครัว	175
สาเหตุจากสังคม-วัฒนธรรมเชิงลบ	175
สาเหตุที่เกิดจากโรงเรียน	176
เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์-พฤติกรรม : กลุ่มต่าง ๆ	177
เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์-พฤติกรรม 3 กลุ่ม	177
เด็กก้าวร้าวรุนแรง	177
เด็กเก็บตัว-หมกมุ่นกับตัวเอง	179
เด็กหมกมุ่นความสมบูรณ์แบบ	180
ลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมบางประการ	181
ความฉลาดและผลสัมฤทธิ์	181
อารมณ์ซึมเศร้า	182
การสังเกตว่า	
เด็กคนใดมีปัญหาทางอารมณ์/พฤติกรรมและการคัดแยก	183
วิธีการให้ความช่วยเหลือ	186

ตอนที่ 3 ความฉลาดทางอารมณ์	188
ความเป็นมา	188
ความหมายของ EQ	190
EQ และ IQ มิได้อยู่คนละขั้ว	191
ตัวอย่างแบบทดสอบ EQ	192
สเกล : การสำนึกถึงอารมณ์ของตน	192
สเกล : การแสดงอารมณ์	193
สเกล : การตระหนักรู้อารมณ์ของผู้อื่น	194
สเกล : ความเอื้ออาทร	195
สรุป	196
บรรณานุกรม	198
ภาคผนวก 3-1 : เติมส์คัลด์ - ความร้ายใจในความรัก	200
ภาคผนวก 3-2 : เสริม สาครราชบุรี - IQ สูง EQ ต่ำ	202
สารบัญรูป	
รูปที่ 3.1 แสดงตำแหน่งในสมองที่เกิดอารมณ์ต่างๆ	154
รูปที่ 3.2 สมองส่วน amygdala เป็นที่เกิดอารมณ์ ขยะแขยง กลัว โกรธ	155
รูปที่ 3.3 การแสดงอารมณ์ต่างๆ ออกทางสีหน้าของชนชาติต่างๆ จากการศึกษาของ Ekman และคณะ (1972)	160
รูปที่ 3.4 การทำงานของระบบประสาทอัตโนมัติ parasympathetic และ sympathetic	161
รูปที่ 3.5 แสดง hypothalamus เป็นจุดเกิดของอารมณ์บางประเภท	164
รูปที่ 3.6 แสดงการกระตุ้นระดับต่างๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จในงานง่าย-ยาก	166

รูปที่ 3.7	วิธีลดอารมณ์ก้าวร้าวโดยให้เด็กดูแลสัตว์ที่บาดเจ็บ	178
รูปที่ 3.8	เปรียบเทียบค่า IQ เด็ก 3 กลุ่ม : เด็กปกติ เด็กมีความสับสนทางอารมณ์ และเด็กออทิสติก	182

สารบัญตาราง

ตารางที่ 3.1	เปรียบเทียบความเชื่อที่ผิดๆ กับความจริงของเด็กอารมณ์ สับสนแปรปรวนตามคำอธิบายของ Hallahan & Kauffman (1994)	171
ตารางที่ 3.2	ตัวอย่างการประเมินเด็กที่มีอารมณ์สับสนแปรปรวน	184
ตารางที่ 3.3	ตัวอย่างการแยกคัดเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์	185
ตารางที่ 3.4	แนวคิดในการทำจิตบำบัดเพื่อบรรเทาเป้าหมาย ช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้	186

สังคม :

เด็กที่อยู่ในโลกส่วนตัว-เด็กออทิสติก 207

ความเป็นมาและความหมาย	207
สาเหตุของการเกิดภาวะออทิสซึม	209
สาเหตุจากสภาวะจิตใจ	209
สาเหตุทางชีววิทยา	209
ข้อบ่งชี้ในการวินิจฉัยจาก DSM-IV	211
ข้อบ่งชี้ในการวินิจฉัยจากประสบการณ์	
ของศาสตราจารย์ แพทย์หญิงเพ็ญแข ลิ้มศิลา	214
พฤติกรรมที่เด่นชัดของเด็กออทิสติกบางประการ	222
ความบกพร่องทางภาษาและการพัฒนาภาษาช้า	222

พฤติกรรมทางสังคม	228
การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต	231
การกระตุ้นตัวเอง	231
ลักษณะสติปัญญาและการเรียนรู้	232
สติปัญญา	232
ลักษณะการเรียนรู้	235
การให้การศึกษา	235
การให้การรักษาและช่วยเหลือ	240
การช่วยเหลือต้องมีการทำเป็นทีม	240
การทำจิตบำบัดและการรักษาทางยา	240
พ่อแม่มีส่วนสำคัญยิ่งในการรักษา	241
วิธีการคัดแยกเด็กออทิสติก	242
สรุป	246
บรรณานุกรม	248
ภาคผนวก 4-1 ตัวอย่างกรณีศึกษาเด็กออทิสติก :	
น้องวี อายุ 5 ขวบ	250
สารบัญตาราง	
ตารางที่ 4.1 พฤติกรรมบ่งชี้ภาวะออทิสติก	212
ตารางที่ 4.2 ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาระดับเตรียมความพร้อม สำหรับเด็กออทิสติก	236
ตารางที่ 4.3 ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา สำหรับเด็กออทิสติก	237
ตารางที่ 4.4 ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สำหรับเด็กออทิสติก	238

ภาษา : เด็กที่มีความบกพร่องทางภาษา

281

ความเป็นมาและความหมาย	282
แนวคิดในการจัดกลุ่มความบกพร่องทางภาษา	285
๘๖ แนวคิดที่ 1 : แนวศึกษา ASHA	285
๘๗ แนวคิดที่ 2 : แนวคิดด้านพัฒนาการทางภาษา	285
๘๘ แนวคิดที่ 3 : แนวคิดด้านความผิดปกติของกลุ่มเด็ก ที่มีพัฒนาการผิดปกติ	285
ขั้นตอนพัฒนาการทางภาษาของเด็กปกติ	287
๘๙ ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงประมาณ 2 ขวบ	287
๙๐ ตั้งแต่ 2 ขวบจนถึงประมาณ 6 ขวบ	291
เด็กเรียนภาษาอย่างไร	293
๙๑ ปัจจัยทางกายภาพ	293
๙๒ ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม	298
๙๓ ปัจจัยทางการเรียนรู้	300
บทบาทของสมองที่มีต่อภาษา	307
๙๔ ศูนย์การพูดและศูนย์รับรู้ภาษา	307
สมองส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพูด	312
๙๕ สมองกับการอ่าน	314
สมองซีกซ้าย-ขวากับการรับสิ่งเร้า	315
๙๖ สมองซีกซ้าย-ขวาทำงานร่วมกัน	315
ความผิดปกติของภาษาพูด	317

ความหมาย	317
ความคล่องในการพูดติดปกติ	317
การพูดติดอ่าง	318
การพูดช้ากว่าปกติ	321
การถูกขัดขวางการพัฒนากายภาษา	322
การพูดไม่ชัด	323
ทฤษฎี pragmatics กับความบกพร่องทางภาษา	327
สรุปสาเหตุความบกพร่องทางภาษาในประเด็นต่างๆ	328
การคัดแยกเด็กที่มีความบกพร่องทางภาษา	329
แบบทดสอบ Language Disorder Checklist	330
สรุป	333
บรรณานุกรม	335
ภาคผนวก 5-1 ตารางแสดงพฤติกรรมทางภาษาในมิติต่างๆทั้งภาษา ถ้อยคำและไม่ใช่ถ้อยคำ ของเด็กพิเศษ 4 กลุ่ม	337
สารบัญรูป	
รูปที่ 5.1 พัฒนาการทางภาษาตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ขวบ	292
รูปที่ 5.2 แสดงอวัยวะเครื่องเปล่งเสียง	294
รูปที่ 5.3 รูปกล่องเสียง	296
รูปที่ 5.4 ตำแหน่งของช่องหว่างสายเสียง	297
รูปที่ 5.5 ส่วนสมองที่ทำหน้าที่ด้านภาษา Broca's และ Wernicke's areas	308
รูปที่ 5.6 สมองส่วนที่ทำหน้าที่ด้านภาษาและด้านอื่นๆ ที่สัมพันธ์กับภาษา	309
รูปที่ 5.7 แสดงแผนที่ของสมองและการรับรู้ของ Wernicke's area	310

รูปที่ 5.8	แสดง Wernicke's area Broca's area และ Angular gyrus	311
รูปที่ 5.9	สมองที่เกี่ยวข้องกับการพูด	313
รูปที่ 5.10	แสดงหน้าที่ของสมองเมื่ออ่านคำคำหนึ่ง	314
รูปที่ 5.11	การทดลองเรื่องหน้าที่ของสมองซีกซ้าย-ขวา	316
รูปที่ 5.12	เปรียบเทียบลักษณะปาก-เพดานปกติกับปากแหว่ง- เพดานโหว่	323
รูปที่ 5.13	รูปการสับสนปกติ-ผิดปกติ	324

สารบัญตาราง

ตารางที่ 5.1	เปรียบเทียบคำอธิบายความบกพร่อง ของภาษา : ดั้งเดิม-ปัจจุบัน	282
ตารางที่ 5.2	ความบกพร่องทางภาษาในประเด็นต่างๆ	284
ตารางที่ 5.3	พัฒนาการทางภาษาตั้งแต่แรกเกิดจนอายุ 2 ขวบ	290

การเรียนรู้ : เด็กด้อยความสามารถในการเรียน	349
---	-----

ความนำ	349
--------	-----

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเด็กด้อยความสามารถ ในการเรียน	351
---	-----

ความเป็นมา	351
------------	-----

ความหมายในปัจจุบัน	351
--------------------	-----

ความหมายโดยรวม	352
----------------	-----

ความหมายของ IDEA	352
ความหมายของ National Joint Committee of Learning Disabilities Association (1988)	353
ความหมายตามแนวคิดของ American Psychiatric Association (1994)	353
หลากหลายความหมายหลากหลายฐานแนวคิด	354
สาเหตุความด้อยความสามารถในการเรียน	355
ลักษณะเด็กที่ด้อยความสามารถในการเรียน	356
ลักษณะทางสังคม-จิตวิทยาตามคำอธิบายของ Janzen et al. (1989)	356
ลักษณะทางสังคม-อารมณ์	364
ลักษณะทางสติปัญญาและการเรียนรู้	365
ข้อควรระวังก่อนตีตราว่าเด็กมีความด้อยความสามารถในการเรียน	367
การประเมินเพื่อคัดแยกเด็กด้อยความสามารถในการเรียน	367
ด้านสติปัญญา	368
ด้านทักษะการปรับตัว	368
ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ	368
 ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ	 371
ความด้อยความสามารถในการอ่าน	371
ความด้อยความสามารถในการเขียนและการสะกดคำ	373
ความด้อยความสามารถทางคณิตศาสตร์	375

ตอนที่ 3 เด็กสมาธิสั้นและเด็กไฮเปอร์แอ็กทีฟ (ADHD)	376
ความนำ	376
ความหมาย : ลักษณะโดยรวม	376
ความเป็นมา	377
สาเหตุ	379
เกณฑ์บ่งชี้เพื่อการวินิจฉัย (DSM-IV)	380
แนวคิดในการจัดการศึกษาและรักษา	382
วิธีสังเกตเด็กไฮเปอร์แอ็กทีฟ	382
ตอนที่ 4 การช่วยเหลือเด็กด้อยความสามารถในการเรียน	385
แนวคิดในการจัดการศึกษา	386
การอบรมฝึกฝนด้านทักษะการรับรู้และประสาทสัมผัส	386
ฝึกวิธีคิด	387
การสอนโดยตรง	388
การสร้างสภาพภาคภูมิใจ	388
วิธีคัดแยกเด็กด้อยความสามารถในการเรียน	393
สรุป	395
บรรณานุกรม	397
ภาคผนวก 6-1 แบบทดสอบมาตรฐานที่ใช้วัดความสามารถ เด็กด้อยความสามารถในการเรียน	399
สารบัญรูป	
รูปที่ 6.1 แบบทดสอบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง (II)	392

สารบัญตาราง

ตารางที่ 6.1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน	374
ตารางที่ 6.2 เกณฑ์บ่งชี้สถานะสมาธิสั้นและไฮเปอร์แอ็กทีฟ	380
ตารางที่ 6.3 แบบทดสอบ Conners Teacher Rating Scale	383
ตารางที่ 6.4 แบบทดสอบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง สำหรับเด็กอายุ 6-12 ขวบ	390